UUTISET

Kunnan koon kasvaessa äänestysaktiivisuus laskee.

ERIKOISASIANTUNTIJA RITVA PIHLAJA, MAASEUTUPOLITIIKAN YHTEISTYÖRYHMÄ

PÄIVÄN PUNKTI

Työväentalonenä

Työväenjohtajan tärkein aistielin on työväentalonenä. Varsinkin entisaikaan demarijohtajan piti aina tietää, mitä työväentaloilla ajatellaan. Piti kuunnella kenttää mutta piti olla valmis laittamaan myös oma takki likoon. Jos tunsi kentän, pystyi viemään läpi koviakin ratkaisuja.

Omien joukkojen sielunelämän tuntemus on tärkeää kaikille poliittisille johtajille. Kansanliikkeissä on pystyttävä keskustelemaan suoraan kentän kanssa. Kabinettipuolueissa riittää, että johtaja ilmoittaa, mitä tehdään.

Suomessa on kaksi joukkopuoluetta, SDP ja keskusta. Muut puolueet nojaavat enemmän tai vähemmän eliittiin.

Demarit ovat nyt historiansa syvimmässä suossa. Kannatus matelee 15 prosentin tuntumassa ja vaalit lähenevät. Eurovaalien ehdokaslista on kiinnostava kuin Tampereen puhelinluettelo, eikä puolueen sanoma ole kirkastunut oikein kenellekään.

» Työväenjohtajan tärkein aistielin on työväentalonenä.

Syyksi sanotaan useimmiten se, että puoluejohtaja Jutta Urpilainen joutuu istumaan valtiovarainministerinä. Se onkin melko hyvä selitys. Silti se ei ole koko totuus. Syynä voi olla myös tukkoinen työväentalonenä.

Myös Mauno Koivisto, Sauli Niinistö, Iiro Viinanen ja Ahti Pekkala istuivat valtiovarainministereinä. Tästä huolimatta tai ehkä juuri sen takia heistä tuli suosittuja. Suomalaiset rakastavat tiukkoja rahaministereitä.

Urpilaiselta tämä ei ole onnistunut. Eikä edes koko SDP:ltä, joka on menettänyt paljon kannattajia perussuomalaisille.

Timo Soinin vetovoima rasvanahkaduunareiden parissa on edelleen vahva. Soinin puolue tuskin enää kasvaa, mutta nykyisellkäänkin se on riittävän iso estämään demarien paluun vallan kukkuloille. SDP on menettänyt lähes puolet parhaiden aikojen kannatuksestaan, ja se on paljon se.

Demarinuorten puheenjohtaja Joona Räsänen sanoi tässä lehdessä (MT 2.12.), että SDP on vailla visiota. Hallituksen työllisyyspolitiikka hävettää demarinuoria.

Toteamus on helppo ymmärtää. SDP on nimenomaan työväenpuolue. Nyt työpaikat katoavat ja työllisyysaste laskee. SDP:n saavutuslista työpaikkojen luomisessa on lyhyt kuin entisen lapsen paita. Ay-liikkeen toverit eivät vaivaudu enää edes arvostelemaan puoluetta.

SDP tarvitsee poliittisen ihmeen ehtiäkseen jonkinlaiseen kuntoon seuraaviin vaaleihin. Tällä menolla aika loppuu kesken.

LAURI KONTRO
on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.
lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Paikallinen asiantuntemus katoaa kuntaliitoksessa

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän erikoisasiantuntija Ritva Pihlaja kaipaa ”paikallista pöhinää” kuntarakenneuudistuksen haittoja korvaamaan.

SIILINJÄRVI (MT)

Pienten kuntien vahvuus on ollut toiminta lähellä kuntalaisia sekä paikallinen asiantuntemus. Mitä isompiin kuntayksiköihin siirrytään, sitä suurempi riski on menettää nämä vahvuudet. Tätä mieltä on Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän erikoisasiantuntija **Ritva Pihlaja**.

Pihlaja puhui maanantaina Siilinjärvellä MTK-Pohjois-Savon syyskokouksessa.

Viime syksyn kuntavaaleissa äänesti alle 60 prosenttia äänioikeutetuista. Edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna nukkuvien puolue sai puoli miljoonaa uutta kannattajaa.

Suomen äänestysaktiivisuus oli Pohjoismaiden huonoin. Se on ollut sitä vuoden 1994 kuntavaaleista lähtien.

”Kunnan koon kasvaessa äänestysaktiivisuus laskee”, Pihlaja todisti. 2000-luvun liitoskunnissa äänestysprosentti laski lähes kaksi kertaa jyrkemmin kuin kunnissa, joissa ei tehty liitosta.

Suurissa kunnissa työlästä hallintoa

Kuntaliitokset vähentävät luottamushenkilöiden määrää. Jäljelle jäävillä on töitä entistä enemmän.

Esimerkiksi uudessa Oulussa on nyt 134 valtuutettua vähemmän kuin liittyneissä kunnissa aiemmin yhteensä. Luottamushenkilöpaikat vähenivät 550:stä 230:een.

Salon kaupunginhallituksen jäseneltä työ vei ennen 2–3 tuntia viikossa. Kuntaliitosten jälkeen työmäärä on 2–3 päivää viikossa.

Pihlaja epäili, että suurkunnissa on kohta päättäjäpula.

Seitsemässä kunnassa kymmenestä kuntalaiset eivät luota päättäjiinsä. Tämä käy ilmi vuonna 2011 tehdystä 13 000 vastaajan Arttu-tutkimuksesta. Pihlajan mielestä tulos on huolestuttava.

Kuntakoon kasvu pidentää etäisyyksiä ja suurentaa käsiteltäviä asioita. Paikallisten asukkaiden arkitarpeet eivät ehkä hoidukaan.

Pihlajan kotiseudulla Porvoossa hidaste rakennettiin väärään paikkaan. Asukkaita ei kuultu.

Esimerkillistä pöhinää on Pihlajan mielestä Yläkemijoen aluelautakunnassa, josta on 40–90 kilometriä Rovaniemen keskustaan. Yhdeksän kylän ja tuhannen asukkaan lautakunta on toiminut jo 20 vuotta.

Rovaniemen kaupunginvaltuusto on päättänyt laajentaa aluelautakunnat jokaiselle palvelualueelle.

Nykylakikin turvaa lähidemokratian

”Nykyinen kuntalaki mahdollistaa vaikka kuinka pitkälle viedyn lähidemokratian”, Pihlaja muistutti. Tämä kohta Suomen kuntalaissa on muita Pohjoismaita parempi. Lain suomia mahdollisuuksia ei monessa Suomen kunnassa kuitenkaan ole käytetty.

Hallituksen kaavailema historian suurin kuntauudistus vaatii onnistuakseen nyt ehdottomasti toisenlaista otetta lähidemokratiaan. Hyvinvointi ei säily syrjäkylillä julkisen sektorin toimin ja voimin, Pihlaja sanoi.

Kalakukko-hankkeen kansainvälisyysaktivaattori **Päivi Hartman** muistutti, että työ- ja elinkeinoministeriö suosittaa liitoskuntien maaseudun vaikutusarvion tekemistä.

Heikki Jääskeläinen Siilinjärveltä piti kaiken huippuna esitystä kansanäänestyksestä. ”Kuopiolaisetko saisivat äänestää, haluaako Siilinjärvi liittyä Kuopioon?”

Kuopion ja Karttulan liitoksessa on ollut seurantaryhmä kolme vuotta. Entinen karttulalainen **Veijo Karkkonen** ei ollut tyytyväinen ryhmän vaikutusmahdollisuuksiin. Päätösvaltaa ei ole, talousvaltaa ei ole, on pelkkää seurantavaltaa.

Siilinjärveläinen **Marjaana Pitkänen** ihmetteli Kuopion neuvottelutaktiikkaa. Suuri Kuopio haluaa neuvotella jokaisen pienemmän kunnan kanssa erikseen. Yhdessä pienkunnilla olisi enemmän vaikutusvaltaa. Samaa mieltä oli muutama muukin puheenvuoron käyttänyt.

REIJO VESTERINEN

PENTTI VÄNSKÄ

Tutkija Ritva Pihlaja vaati uusia toimia, jotta paikallinen asiantuntemus säilyy suurkuntien päätöksenteossa.

MARKKU VUORIKARI

PÄIVÄN KYSYMYS

Joulukuu on ollut yleensä kauden vilkkain kuukausi Paimion hiihtoputkessa.

Kuinka lämmin sää näkyi hiihtoputkessa?

Marraskuu oli Suomessa lauha ja sateinen. Ilmatieteen laitoksen mukaan etelässä ja länsirannikolla on näin lämmintä keskimäärin kerran kymmenessä vuodessa.

Kuinka lämmin sää vaikutti Paimion hiihtoputken kävijämäärään Varsinais-Suomessa, Finnfoam Paipin toiminnanjohtaja Esa Pärnä?

Marraskuussa meillä hiihtäjiä riitti ihan hyvin verrattuna aikaisempiin vuosiin.

Sään vaikutus on merkittävä. Sateella ja pimeällä ulkona liikutaan vähemmän, ja silloin meillä hiihtäjiä on enemmän. Aurinkoisella säällä ihmiset lähtevät ulos.

Mikä kuukausi on vilkkain?

Vilkkain kuukausi on varmaan tänäkin vuonna joulukuu, jolloin kuntohiihtäjät alkavat valmistautua kauteen. Myös suksihuollossa huomaa, että lumen tuloa odotellaan innolla. Joulukuussa odotamme neljää tuhatta hiihtäjää.

Lokakuun alusta huhtikuun loppuun ulottuvan kauden tavoitteemme on 15 000–20 000 hiihtäjää.

Mistä hiihtäjät tulevat?

Pääosa vakiasiakkaista tulee alle tunnin ajomatkan päästä Turusta ja ympäristöstä, kauimmaiset Forssasta ja Espoosta. Ulkomaalaisia käy satunnaisesti. Isoin ryhmä marraskuussa oli 40 nuoren vaihto-oppilasluokka Saksasta.

JUHA KAIHLANEN

”Hallituksen hyödyt valuvat maantielle”

”Suuruuden ekonomia ei harvaanasutuilla alueilla toimi. Valtioneuvoston uskomat hyödyt katoavat maantielle tai omaan mahdottomuuteensa.”

Näin linjasi lappilainen Pellon kunnanhallitus, kun valtiovarainministeriö (VM) pyysi kunnilta ilmoituksia niiden aikomista kuntaliitosten selvitysalueista.

VM sai määräaikaan eli maanantaihin mennessä 288 kunnalta ilmoituksen kuntaliitosten selvitysalueista. Suomessa on 320 kuntaa, joten 32 kuntaa jätti ilmoituksen tekemättä. Tämä ei ole kuitenkaan koko totuus, sillä myös ilmoituksen jättäneistä kunnista osa niskoittelee.

Esimerkiksi Pellon kunta kieltäytyy liitosselvityksestä sillä perusteella, ettei liitos paranna kunnan taloutta, asukkaiden elinoloja, elinkeinoja, yhdyskuntarakennetta eikä lähidemokratiaa.

» Valtiovarainministeriö pyysi kumppanien listausta heinäkuussa voimaan tulleen kuntarakennelain perusteella.

”Parempi vaihtoehto on kuntien yhteistyö, mutta sen esteenä on valtioneuvoston kuntarakenneuudistus.”

”Sote-laki kesken”

Myös pohjoissavolainen Lapinlahti ilmoitti, että se teki kuntaliitoksen Varpaisjärven kanssa vuonna 2011 eikä katso selvitysvelvollisuuden koskevan äskettäin kuntaliitoksen tehneitä kuntia.

Lapinlahti vetoaa myös oikeuskanslerin lausuntoon, jonka perusteella liitosselvitykset edellyttävät riittävästi tietoa.

”Vastuukuntamalli ratkeaa vasta keväällä 2014 tai sote-lakia ei hyväksytä lainkaan. Kuntaa ei voi velvoittaa tekemään ratkaisuaan epävarmaan tietoon perustuen.”

VM pyysi kumppanien listausta heinäkuussa voimaan tulleen kuntarakennelain perusteella.

Kunnan velvoittavat yhdistymisselvitykseen alle 20 000 asukkaan väestöpohja, taloudellinen tilanne sekä työpaikka-, työssäkäynti- ja yhdyskuntarakenneperusteet.

Hallinto- ja kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok.) oli tyytyväinen siihen, että kymmenet kunnat tekevät jo liitosselvityksiä.

Hän toivoo selvityksiltä hyötyä kokonaisille alueille ja naapuriyhteistyötä palveluprosessien, investointien ja tietotekniikan kanssa.

Valtiovarainministeriö arvioi tämän vuoden lopussa selvitysalueiden poikkeuksia ja erityisten kuntajakoselvitysten tarpeita.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Sosnovyi Borin ydinvoimala käynnistyi jälleen

Venäläinen ydinvoimayhtiö Rosenergoatom on käynnistänyt jälleen Sosnovyi Borin vanhimman ydinreaktorin, joka pysäytettiin vuonna 2012 grafiitin turpoamisen ja paineputkien vaurioiden vuoksi.

Reaktorin käynnistämisestä kertoi Huvudstadsbladet.

Säteilyturvakeskuksen ryhmäpäällikön **Keijo Valtosen** mukaan venäläisiltä viranomaisilta on saatu tieto korjauksista.

”Emme ole nähneet kuitenkaan heidän selvityksiään. Se on heidän asiansa päätellä, onko laitos käynnistettävissä vai ei.”

Osa turvonneesta grafiitista on poistettu ja 300 putkea 1 693 paineputkesta on vaihdettu.

Venäläisten antamien tietojen mukaan ydinreaktoria ajetaan nyt koekäytössä 80 prosentin teholla.

Sosnovyi Borin vanhin yksikkö on grafiittihidasteinen Tšernobyl-tyyppinen reaktori, joka on suunniteltu suljettavan lopullisesti 2017.

Tuolloin on määrä käynnistää uusi VVER-tyyppinen 1 200 megawatin reaktori, jollainen on ehdolla myös Fennovoiman voimalaksi Pyhäjoelle.

JUHA KAIHLANEN